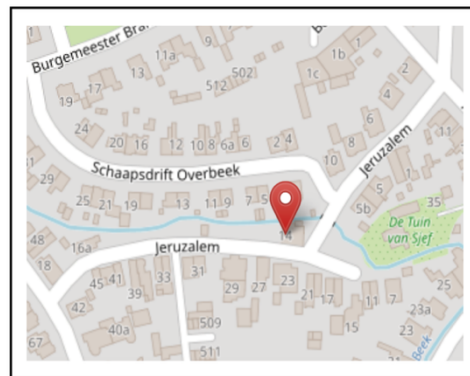

Woonhuis Boszicht
Jeruzalem 12-14
6881 JM Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000321
Inschrijving register 21 november 2008
Kadastrale aanduiding Velp K 1648, K1663

Historie en ligging:

Deze opvallend gesitueerde witgepleisterde villa van twee bouwlagen is gelegen op een smal perceel tussen de Rozendaalse beek en de straat Jeruzalem nabij de plaats waar de weg de beek kruist. De voormalige buurtschap Jeruzalem werd genoemd naar een gelijknamige hofstede en bestond oorspronkelijk uit enkele boerderijen, een paar papiermolens, een wasserij en enkele arbeiderswoningen. Als straatnaam komt de naam Jeruzalem het eerst voor in het adresboekje van 1860. Het nog steeds bijzondere gebied wordt doorsneden door de smalle Rozendaalse beek waaraan zich vroeger de papiermolens bevonden.

Het pand werd vermoedelijk gebouwd als wasserij in het tweede kwart van de 19de eeuw. In de tuin bevinden zich nog restantanten van bassins. Waarschijnlijk werd het huis in het derde kwart van de 19de eeuw vergroot waardoor het zijn huidige villa-achtige karakter verkreeg. De uitbreiding werd uitgevoerd in de voor deze periode kenmerkende eclectische stijl die vooral invloeden van het neoclassicisme vertoont. Tegen de rechter zijgevel is een eenlaags schuurtje aangebouwd. In de jaren 1886-1892 bewoonde de bekende tot de Haagse School behorende schilder Louis Apol (1850-1936) het pand. Apol die voor en na zijn jaren in Velp woonde en werkte in Den Haag is vooral bekend geworden door bosgezichten en (sneeuw)landschappen in de winter. Werk van hem is opgenomen in o.a. de collecties van het Gemeentemuseum te Den Haag en het Rijksmuseum in Amsterdam. Het grote ateliervenster aan de noordzijde van het pand herinnert nog aan zijn verblijf. Het gebouw heeft ook nog jarenlang als pension gefungeerd. Het pand heeft een klein voortuintje dat van de weg gescheiden wordt door een restant van een ijzeren spijlenhek en een ligusterhaag. De rechterzijgevel grenst vrijwel aan de beek. De ruime licht glooiende achtertuin wordt eveneens van de weg gescheiden door een ligusterhaag.

Plattegrond en opbouw:

Het witgepleisterde blokvormige pand is opgetrokken op een vrijwel rechthoekige

plattegrond en heeft twee bouwlagen onder een afgeplat schilddak gedekt met rode en gesmoorde muldenpannen. Zowel in het voorschild als in het achterschild bevindt zich een niet-oorspronkelijke dakkapel met een plat dak. Tegen de rechterzijgevel bevindt zich uiterst rechts een vooruitspringend deel ter breedte van één travee dat een onderdeel vormt van de bredere achtergevel en dat afgesloten wordt door een aangekapt schilddakje. Op het dak bevinden zich vier bakstenen schoorstenen. De vensters en deuren in de voorgevel en de linker zijgevel zijn recht gesloten. De vensters en deuren in de achtergevel en de rechter zijgevel zijn voorzien van een brede geprofileerde omlijsting met afgeronde bovenhoeken die karakteristiek is voor de periode 1850-1870. Deze omlijstingen doorsnijden op de verdieping de architraaflijst en het fries. De gevels worden afgesloten door een architraaflijst, een vlak fries met een tandlijst en een gekorniste geprofileerde kroonlijst.

Voorgevel:

De voorgevel heeft een symmetrische voorgevel van drie traveeën. Tussen de begane grond en de verdieping bevindt zich een geprofileerde cordonlijst. De linker en de rechter travee hebben zowel op de begane grond als op de verdieping een 6-ruits schuifraam. De midden travee heeft een ingangsdeur met een bovenlicht waarin een gietijzeren levensboom opgenomen is. In de rechts gelegen schuur bevindt zich een stolpraam met een tweeruits bovenlicht.

Linker zijgevel:

De linker zijgevel heeft op de hoeken en naast de links van de middenas gelegen ingang pilasters die op de begane grond geblokt zijn en op de verdieping voorzien zijn van een opgelegd rechthoekig paneel dat beneden en boven een ingetrokken halfcirkelvormige beëindiging heeft. De ingang heeft een zandstenen stoep en een fraaie deur met een aan de bovenzijde half rond beëindigd deurrooster waarboven zich een fronton op consoles bevindt. Boven de deur bevindt zich een bovenlicht met een gietijzeren levensboom. Rechts van de deur is een klein venster aangebracht met een twee-ruits klappaampje. De verdieping heeft een venster met een 6-ruits schuifraam. Rechts van dit venster bevindt zich een muuranker.

Achtergevel:

De achtergevel vormt in tegenstelling tot wat men zou verwachten de meest representatieve gevel van het pand en is het rijkst uitgevoerd. Dit heeft te maken met het feit dat men vóór de aanleg van het villapark Overbeck Jeruzalem meestal naderde vanaf de zijde van de Parkstraat. De gevel heeft een symmetrische indeling in drie traveeën met hoekpilasters als bovengenoemd. De verdiepingsvensters zijn lager dan die op de begane grond. De linker travee heeft zowel op de begane grond als op de verdieping een T-schuifraam met een tweeruits bovenlicht. De licht risalerende midden travee die oorspronkelijk voorzien was van een veranda heeft op de begane grond een deur die de oorspronkelijk op deze plaats aanwezige dubbele deuren vervangt en een tweeruits bovenlicht. De verdieping heeft een vernieuwd balkon en dubbele balkondeuren met aan weerszijden persiënnes. De rechtertravee heeft op de begane grond een vernieuwd raam met een tweeruits bovenlicht. De verdieping heeft een T-schuifraam met een tweeruits bovenlicht.

Rechter zijgevel:

Tegen de linkerzijde van de gevel bevindt zich een aanbouw van één bouwlaag met een gebroken kap. De verdieping heeft een groot uitgebroken venster dat vermoedelijk werd aangebracht voor de schilder Louis Apol die in de betreffende kamer zijn atelier had. Rechts van de middenas bevindt zich op de verdieping heeft een T-schuifraam. De uitgebouwde rechter travee heeft hoekpilasters als bovengenoemd. Op de begane grond bevinden zich links dubbele tweeruits deuren en rechts deels dichtgezette dubbele deuren. Ook hier bevond zich oorspronkelijk een veranda. Tussen de begane grond en de verdieping bevindt zich een geprofileerde cordonlijst. De verdieping bezit een venster als in de achtergevel met een T-schuifraam en een tweeruits bovenlicht.

Interieur:

Het interieur bevat nog verschillende oorspronkelijk onderdelen zoals een trappenhuis, paneeldeuren en geprofileerde deuromlijstingen. Het pand is deels onderkelderd en heeft een kelder met een tongewelf.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- vanwege de beeldbepalende ligging op het punt waar de weg de Rozendaalse beek kruist (situeringswaarde);

- als onderdeel van de waardevolle vnl. uit de periode 1825-1910 daterende villa- en woonhuisbebouwing van de voormalige buurtschap Jeruzalem. Dit deel van Velp heeft zijn oorspronkelijke karakter bijzonder goed bewaard. Het nog steeds bijzondere gebied wordt doorsneden door de Rozendaalse beek waaraan zich vroeger de papiermolens bevonden (ensemblewaarde).

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de opvallende detaillering en het materiaalgebruik; karakteristiek zijn rijke stuclijsten van de vensters.
- als gaaf bewaard voorbeeld van een pand met kenmerken van het voor de periode 1850-1870 kenmerkende eclecticisme.

Het pand bezit cultuurhistorische waarde:

- als voormalige wasserij herinnert dit pand nog aan de aan de beek gelegen papiermolens en wasserijen die de in de 19de eeuw de buurtschap Jeruzalem vormden.
- het object is tevens van belang als tijdelijk woonhuis van de bekende Haagse School schilder Louis Apol.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2c en 3a. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voorgevel villa Boszicht – 2016 Foto: Tonny Hoevers / fotoclub Veluwezoom © CC BY-NC-ND